

ความปลอดภัยทางอาหาร : การจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สี่

ได้พิจารณารายงานเรื่อง ความปลอดภัยทางอาหาร : การจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ^๑

ตระหนัก ว่าน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมคุณภาพเป็นภัยต่อสุขภาพ เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคมะเร็ง โรคความดันโลหิตสูง ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญของประเทศไทย ความนิยมบริโภคอาหารทอดเพิ่มขึ้นทำให้ในแต่ละปีมีการใช้น้ำมันทอดอาหารมากถึง ๘ แสนตัน และในการทอดอาหารมีการใช้น้ำมันทอดซ้ำทำให้น้ำมันเสื่อมสภาพไม่ปลอดภัยที่จะนำมาประกอบอาหาร

รับทราบ ว่านโยบาย กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุม และผู้ที่มียุทธศาสตร์ที่ต้องรับผิดชอบ ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกันในการป้องกันแก้ไขปัญหามาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

สำนึก ว่าหากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีของน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ จะเพิ่มความเสี่ยงต่อสุขภาพของผู้บริโภคและผู้ประกอบการอาหารทอด ส่งผลให้เกิดความสูญเสียอย่างมหาศาลทั้งด้านทรัพยากรบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

กังวล ต่อการนำน้ำมันทอดซ้ำที่เสื่อมสภาพมาใช้บริโภค ซึ่งรวมถึงการนำไปฟอกสีให้ใสแล้วนำกลับมาจำหน่าย การนำไปทาเส้นก๋วยเตี๋ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความวิตกกังวลต่อความปลอดภัยในสุขภาพของผู้บริโภคอย่างยิ่ง

ชื่นชม การทำงานของเครือข่ายองค์กรผู้บริโภคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ร่วมผลักดันการจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพให้เป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และเสนอแนะทางออกการจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพสู่การผลิตไปโอดีเซลพลังงานทดแทนตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความสมานฉันท์ระหว่างผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และภาคที่เกี่ยวข้อง สมประโยชน์ทุกฝ่าย ให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เห็นว่า ประเทศไทยโดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับน้ำมันทอดซ้ำมีหน้าที่สำคัญในการผลักดันดำเนินการจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ ต้องดำเนินงานสอดประสานอย่างมีเป้าหมายร่วมกันที่จะจัดการปัญหาอย่างยั่งยืน

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง ความปลอดภัยทางอาหาร : การจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ และมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ

๒. ขอให้กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และกรมอนามัย เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย

^๑ เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๔ / หลัก ๒

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กองบังคับการปราบปราม การกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ สร้างเสริมสุขภาพ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมเพื่อ

๒.๑ ร่วมกันกำหนดนโยบาย กฎหมาย และให้การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคม ทั้งความรู้วิชาการ เทคโนโลยี และเครื่องมือในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่ผลิตและใช้น้ำมันเกี่ยวกับการทอดอาหารร่วมมือกันประกาศมาตรการ และกำหนดแนวทางการประกันความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคมิให้ได้รับการบริโภคน้ำมันทอดซ้ำที่เสื่อมสภาพ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจไม่ให้น้ำมันทอดซ้ำที่เสื่อมสภาพ

๒.๓ สนับสนุนให้ภาคประชาสังคมตระหนักรู้ ตรวจสอบปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น ผ่านการรณรงค์ ให้การศึกษาและสื่อสารประชาสัมพันธ์จากองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือและรูปแบบที่ทันสมัยในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกระบบการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๒.๔ จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพภายในระยะเวลา ๑ ปี เพื่อนำเสนอต่อ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนโดยใช้ร่างยุทธศาสตร์ความปลอดภัยทางอาหาร : การจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ ตามภาคผนวก^๒ ท้ายเอกสารหลักเป็นพื้นฐาน

๒.๕ กำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังและการจัดการน้ำมันทอดซ้ำที่เสื่อมสภาพมิให้กลับสู่วงจร อาหาร รวมถึงพิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดให้การซื้อขาย นำเข้า ส่งออกน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพ เป็น กิจการที่ต้องการการควบคุม

๓. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนหลักในพื้นที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ส่งเสริมผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องทั้งการผลิตและใช้น้ำมันเกี่ยวกับการทอดอาหาร ร่วมมือกันประกาศมาตรการ และดำเนินการจัดการอย่างครบวงจรเพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค

๔. ขอให้กระทรวงพลังงานกำหนดทิศทางการจัดการน้ำมันทอดซ้ำเสื่อมสภาพเป็นพลังงานทดแทน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมกับกระทรวงพาณิชย์สนับสนุนส่งเสริมการนำน้ำมันทอดซ้ำเป็นวัตถุดิบในการ ผลิตไบโอดีเซลอย่างจริงจัง และต่อยอดการจำหน่ายเพื่อการพาณิชย์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

^๒ สมัชชาสุขภาพ ๔ / หลัก ๒ / ผนวก ๑